

Dabas pētnieka un *Lauku ceļotāja* eksperta **JURA SMAĻIŅŠKA** darbs šovasar bija saņemt ar kājām un radīt jaunu garo gabalu pārgājienu maršrutu – *Mežtaku*, kas caurvīs mežus Latvijā un Igaunijā. Iespējams, ir vērts pārskatīt savus nākamā gada haikinga plānus citās zemēs, jo jauns ievērināšanas cienīgs staigājamais gargabals tagad būs tepat!

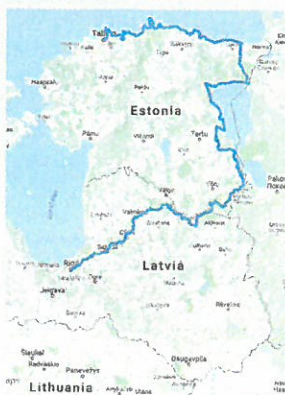
Mežtaka – 1160 kilometru kājām

Juri Smāļinski satieku sēžam birojā pie galda. Diena pie datora pēc ilgiem klejpojumiem pa mežiem esot zināms pārbaudījums. Kājas nodilušas neesot, arī visi kāju pirksti esot savās vietās. Septembra otrajā pusē pētnieks sekmīgi pabeidza vairāk nekā tūkstoš kilometru garo gājienu no Rīgas līdz Tallinai cauri mežu apvidiem. Gājiens bija publisks – tam uz kādu dienu vai visas takas garumā varēja pievienoties jebkurš

gribētājs. Šo iespēju izmantoja ap 90 cilvēku – gan no Latvijas, gan Igaunijas, no desmitgadīgiem bērniem līdz senioriem cienījamā vecumā. Taču daudz vairāk cilvēku sekoja līdz Jura Smāļinska reportāžām sociālajā tīklā *Facebook*, kur viņš regulāri publicēja pārgājiena piedzīvojumus un ainavu bildes, tā darot nemierīgu to cilvēku prātu, kuriem domas par labu, garu un iespaidiem bagātu pārgājienu kutina pakrūtē un liek kājām dīdīties.

Kas ir Mežtaka?

- ▶ Garās distances pārgājienu maršruts no Rīgas līdz Tallinai, kas ved caur abu valstu mežainākajām teritorijām.
- ▶ *Mežtaka* ir sadalīta aptuveni 50 vienas dienas pārgājienu maršrutos, katrs ap 20 kilometru garumā. Dažādiem maršruta posmiem ir atšķirīgas grūtības pakāpes.
- ▶ Taka ejama abos virzienos visu gadu.
- ▶ *Mežtaka* plānota kā starptautiskā Eiropas garās distances pārgājienu maršruta *E11* daļa.
- ▶ Vairāk informācijas www.meztaka.lv.

Pa skaistākajiem mežiem

Tagad, kad izpētes gājiens noslēdzies, apskatīts lērums skaistu vietu, savākts daudz materiāla un saņemti fotogrāfi tūkstošiem bilžu, sākas darbs pie datora, lai to visu apkopotu informatīvajā materiālā. Tas interesentiem būs pieejams gan drukātā veidā, gan internetā, un jau nākamvasar garo pastaigu entuziasti varēs pakot mugursomas, aut kājas un ienirt vēl neizdibinātajos mežu masīvos, ejot pa marķētu taku un zinot, ka sasniedzamā attālumā būs gan kāda ēstuvīte, gan naktsmājas. «Nesen ar Eiropas Savienības atbalstu radījām maršrutu *Jūrtaka*, kas ir 1200 kilometru garš gājiens gar jūru no Nidas Latvijas-Lietuvas pierobežā līdz pat Tallinai. Arī tad pats gāju visu šo ceļu. Likās loģiski, ka nākamajam projektam jābūt *Mežtakai*, kas izvedīs pa vidienēm – skaistākajiem mežu apgabaliem Latvijā un Igaunijā,» stāsta dabas pētnieks.

Abi *Mežtakas* gali ir galvaspilsētās – Rīgā un Tallinā –, bet pa vidu – daudz, daudz meža. Latvijā taka vedīs cauri Gaujas Nacionālajam parkam, Ziemeļgaujas un Vecāicenes aizsargājamo ainavu apvidiem, Igaunijā – cauri Setu zemei, garām Peipusa ezeram, un tad jau iznāks ziemeļos jūras krastā, kur

atliek tikai pagriezties uz Tallinu. Ceļš lielākoties ved pa nelielām meža takām un celiņiem, maksimāli izvairoties no lielajiem autoceļiem. Gājiens kopumā ir visai vienkāršs, tāpēc šī taka noteikti patiks cilvēkiem, kas

nevēlas satikties ar straumēm citu kājāmgājēju.

Dažādas grūtību pakāpes

«Attālumā, ko katru dienu nogāju, bija dažādi – vidēji virs divdesmit kilometriem, jo tā tomēr bija ekspedīcija, vajadzēja piefiksēt visu redzēto.

Lielākais bija 32 kilometri vienā dienā. Kartē viss maršruts būs sadalīts 20–25 kilometrus garos pārgājienu posmos – ja cilvēks ir normālā fiziskā formā, tik lielu attālumu viņš mierīgi var noiet vienā dienā. Pilnīgi nepieredzējušajiem, iespējams, pirms tam būtu nedaudz jāpatrenējas,» iesaka pētnieks, jo tas tomēr nebūs tik vienkāršs gājiens kā gar jūras krastu. «Takas grūtības pakāpe, protams, ir ļoti subjektīvs rādītājs. Arī kalnos taču tā ir – kas vienam liekas viegla pastaiga, citam var šķist, ka tūlīt būs pēdējā stundiņa klāt. Tāpēc mēģināju iejusties citu cilvēku ādā, skatījos, kā reaģē līdzgājēji, un tā arī noteicu

grūtības pakāpi. Mežtaka šķērso, piemēram, Gaujas senleju, kur ir lieli kāpumi un kritumi. Nedaudz izaicinošāka var šķist arī daļa no Alūksnes augstienes, bet, ejot garām Munameģim, protams, vajag tur uzkāpt. Arī posms gar ziemeļu krastu Somu līcī ir grūtāk ejams. Šīs vietas tad kartēs tiks atzīmētas ar trim aplīšiem, kas nozīmē – nedaudz grūtākas. Atceros, kad gāju Jūrtaku, līdzgājējos bija kāds lauku māju saimnieks, kuram ģimenes ārsts pirms gājiena bija skeptiski teicis: tad jau droši vien visi gājēji satiksies Tallinas ortopēdiskajā slimnīcā! Kungs nogāja ap 500 kilometru, un nekādu slimnīcu viņam nevajadzēja. Arī šajā gājienā ārstu nevienam nevajadzēja,» smejas Juris Smalinskis. Un pastāsta, ka pa lgaunijas ziemeļu piekrasti sen, sen braucis ar velosipēdu – ja kāds viņam tolaik būtu teicis, ka 26 gadus vēlāk viņš turp atnāks kājām no Rīgas, būtu nosaucis to cilvēku par traku. Šajā gājienā par dulli viņus nosauca ne viens vien. Kopumā vietējo cilvēku attieksme bijusi ļoti pozitīva.

KULTŪRAS PASĀKUMU AFIŠA

CABARET ZINĀ
BRISITS

H₂O 6
DECEMBRĪ
WWW.CABARET.LV

11. novembrī
Lāčplēša diena
Saldū

Plkst. 18.30
LĀPU GĀJIENS SILDUS PILSĒTĀ

Plkst. 18.30
KONCERTS O. KALPAKA LAUKUMĀ
"VARONĪBAS STĀSTI"

IEVA SUTUGOVA UN
APVIENOTAIS SILDUS
VĪRU ANSAMBLIS

10. NOVEMBRĪ
PLKST. 12.00–16.00
BRĪVDABAS MUZEJĀ

MĀRTIŅA
DIENĀ

Maskošānās
Rotaļas ar folkloras kopām
Darbnīcas lieliem un maziem
Gaiļu izstāde un makarēšana

Garšīgi atbalsta
Mārtiņa Bekereja
WWW.BRIVDABASMUZEJS.LV

«Vietējie vienmēr bija ārpātā pārsteigti, ka kāds ir atnācis līdz viņiem no Rīgas. Peipusa ezera kundzītes, sīpolu tirgotājas, meta krustus un teica, lai Dievs stāv mums klāt. Es domāju, ka cilvēki ir tik labvēlīgi tieši tāpēc, ka ejam kājām, esam tuvāk cilvēkiem, videi.»

«Ak, ielaidiet mani atpakaļ mežā!»

Protams, šāds garš gājiens nav obligāti jāpieveic vienā piegājienā. Taku var iet pa gabaliņam, kaut vai sestdienās un svētdienās. «Man kādreiz ir vaicāts: nu kur cilvēkiem mūsdienās var būt tik daudz laika staigāt?! Un tad es jautāju pre-tim: bet Santjago ceļu Spānijā ir laiks noiet?» smejas Juris. «Un nav jau jāiet viss uzreiz! Daudzi cilvēki mūsdienās tik bezjēdzīgi pavada laiku – telefonā, internetā, lielveikalā. Iet ir kolosāli, un arī Eiropas Kājāmgājēju asociācijas dati liecina – garo gabalu staigāšana kļūst arvien populārāka. Un tāpēc jau nav jādodas uz tālām zemēm. Arī tepat ir tik daudz kā izpētīšanas vērtā!» pārliecināts Juris Smajinskis. Viņš arī nosauc iemeslus, kāpēc cilvēkiem arvien vairāk patīk doties pārgājienos. Pirmkārt, tas ir visdemokrātiskākais ceļošanas veids, nevajag īpašu ekipējumu, vienkārši ņem un ej. Otrkārt, vari iet jebkurā vecumā un jebkurā sagatavotības pakāpē. Treškārt, tā ir lieliska iespēja atslēgties no mūsu steigas pārpilnās dzīves, no stresa. Ceturtkārt, tā ir iespēja jēdzīgai socializācijai – tu atrodi sev interesantus pārgājēju biedrus un no virtuālās komunikācijas beidzot vari pāriet pie īstas un nesteidzīgas sarunas.

«Man šķiet, *Mežtaka* un *Jūrtaka* ir vienas no labākajām vietām šajā zemeslodes pusē tādai iekšējai meditācijai. Esmu biju Indijā, tā bija jauka pieredze, bet tas cilvēku

Mežtaka skaistākie posmi.

TOP5

Iesaka takas veidotājs Juris Smajinskis:

«Ir posmi, kas neatstās vienaldzīgu nevienu. Ļoti daudz, protams, atkarīgs no gadalaika, kurā plānots iet, jo tas var ļoti mainīt redzētos iespaidus. Lūk, posmi, kuri man pašam sagādājuši vislielāko prieku.

1

Gaujas senleja. Varētu domāt – ir taču būts un redzēts, bet, tikai ejot kājām, tā pa īstam aptvēru visu to skaistumu. Gaujas Nacionālo parku ar kājām var šķērsot piecās dienās. Fantastiska iespēja iet cauri mežiem, gar upes krastu, skatīties smilšakmens atsegumus un no visas sirds sajust šo visu skaistumu.

2

Cirgaļu iekšzemes kāpas. Ļoti interesanta teritorija ar Gaujas vecupēm un pastaigu takām. Tas ir milzīgs iekšzemes kāpu masīvs, klāts ar priežu mežiem un apakšā – baltajiem briču kērpjiem. Fantastiskas ainavas!

3

Setu zeme Igaunijā. Gāju cauri Setu zemei jeb Setomā augusta beigās, kad ziedēja virši, – ļoti skaists skats! Lieli mežu masīvi ar ziedošiem viršiem – sēdi viršu laukos, lasi sēnes. Setu kultūra ir īpaša, arī viņu kulinārais mantojums. Ļoti garšoja setu īpašā putra, tā atgādina mūsu bukstiņputru.

4

Piuzas upes ieleja. Ļoti ainaviska, dziļa ieleja ar mazu upīti un smilšakmens atsegumiem, līdzīga mūsu Amatai. Fascinējoša teritorija, kur vērts pavadīt pat vairākas dienas.

5

Peipusa ezera apkaime. Esmu te bijis daudzreiz, taču tagad, ejot lēnām, sajutu smaržas, garšas, detaļas, izrunājos ar cilvēkiem. Tikai kājām ejot, tu kaut kā pilnīgi ieej kultūrvīdē, telpā, dabā, un šo atklāsmi tā pa īstam piedzīvoju tieši pie Peipusa. Tur vienmēr nopērkamas zivis – garšīgie žāvētie Peipusa repši. Slavenās sīpolu kundzītes tirgo sīpolus virtenēs, kurvišos, groziņos, kastēs. Un Peipusa ezera ziemējo smilšainie liedagi – kas tur nonāk pirmo reizi, var nodomāt, ka tā ir jūra!

Mežtaka gājējus sagaida vēl daudzas neparastas vietas – klinšainā Ziemeļigaunijas glints, kad ej pa klinšs augšu, bet jūra ir piecdesmit metru zem tevis. Tāpat skaistais Lahemā nacionālais parks ar akmeņiem, kas ir tik lieli kā mājas. Arī Ziemeļigaunijas ūdenskritumi, kadiķu lauki un vēl daudz ievērbas cienīgu vietu.»

daudzums manai mentalitātei bija neizturams. Man jau pirmajā vakarā bija doma: ak, ielaidiet mani atpakaļ mežā! Kur nav cilvēku! Tad, lūk, *Mežtaka* ir vieta, kur tu tajos vairāk nekā tūkstoš kilometros pat vasaras karstākajā atvaļinājumu sezonā vari atrast savu vientulību. Es uzskatu – nav labākas vietas pabūšanai ar sevi kā Latvijas un Igaunijas mežos!» saka Juris. «Protams, uz takas arī nepaliksi pilnīgi viens. Tā tiek veidota tā, lai pēc noietajiem dienišķajiem kilometriem būtu gan vieta, kur paēst, gan naktsmājas. Sevišķi jau gados vecāki gājēji augstu vērtē komfortu, viņi grib gulēt

nevis teltī, bet gultā, paēst labas vakariņas, vakarā izdzert glāzi vīna vai alus – par to visu esam padomājuši. Tiesa, takai gan ir arī atsevišķi posmi, kur divas, trīs dienas ceļš tiešām ved tikai pa mežu. Tur tiks piedāvāta iespēja uzcelt telti Latvijas vai Igaunijas *Valsts mežu* atpūtas vietās, bet visur citur komforta gribētājiem tā būs gana.»

Ieraudzīt lāci

Kādu dienu dabas pētnieka sekotājus Facebook pārsteidza kāds īpašs foto – Juris Igaunijā sastapies ar īstu lāci! Te nu gribas uzzināt sīkāk, kāda ir varbūtība, ja iešu pa *Mežtaku*, un...

priekšā īsts lācis, bet man – tik vien bruņojuma kā Peipusa ezera kundzīšu sīpolu virtene?

«Man pat uz ielas nākuši klāt nepazīstami cilvēki un prasījuši: nu, kā jums ar to lāci gāja?» smejas Juris. Izrādās – situācija nemaz nav bijusi bīstama. Nesen izveidotajā Alutaguses Nacionālajā parkā uz ziemeļiem no Peipusa lāču vērošana ir oficiāli pieejama nodarbe drošos apstākļos. «Pavadijām pēcpusdienu, nakti un rītu tādās speciālās mājiņās, kurām ir šauras lūciņas, – tu lāci redzi, viņš tevi ne. Kā tu dienas vidū tajā mājiņā ieej, tā nevari nākt ārā līdz nākamās dienas rītam – lai neaizbaidītu lāci. Mājiņā ir divstāvu lāviņas, tualete, bet elektrības nav. Tad nu sāk gaidīt to lāci, taču tas nav safari parks vai zoologiskais dārzs – lācis nāk tad, kad viņš grib, ja viņš to vispār grib,» skaidro dabas pētnieks. Varētu domāt, ka tā var arī līdz sirmam vecumam tur nosēdēt un lāci neieraudzīt, tomēr ne – pievakarē ap septiņiem lācis parasti ierodoties. «Izrādās, lācis tiek piebarots ar lašiem, tāpēc viņš tur apgrozās. Un tā nu lācis atbilstoši savam grafikam atnāca uz vakariņām, un es viņu varēju apskatīt un nofotografēt. Nē, takas gājējiem tiešām nav pamata baidīties, jo varbūtība sastapt lāci dabiskos apstākļos ir vairāk nekā niecīga. Pat ja lācis būtu tuvumā, izdzirdējis cilvēku balsi, tas pats dodas projām, tāpēc mežā ieteicams runāt skaļi.»

Plānots, ka nākotnē *Mežtaka* varētu iekļauties Eiropas garo maršrutu pārgājienā E11, kas caurvij Eiropu. Šobrīd E11 sākas Nīderlandē, iet cauri Vācijai un pagaidām beidzas uz Polijas-Lietuvas robežas. Ja projektam pieslēgsies Baltijas valstis, maršruts galapunkts būs Tallinā. Un tad tiem, kuriem kilometru vēl nepietiek, tiešām būs, kur izvērsties!

